

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»)*

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Безпека життєдіяльності» (для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: О. Ю. Нікітченко. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 10 с.

Укладач: к.т.н., доц. О. Ю. Нікітченко

Рецензент: к.т.н., доц. С. О. Обухов

Рекомендовано кафедрою «Безпека життєдіяльності»,
протокол № 6 від 30.11.2010 р.

ВСТУП

Самостійна робота – головний спосіб вивчення дисципліни, органічна частина навчального процесу на кафедрі БЖД. Вона допомагає глибоко засвоїти матеріал, закріпити знання, поглибити вміння та навички в пізнавальній діяльності, творчо мислити; виховує організованість, дисциплінованість, активність та ініціативу, цілеспрямованість; сприяє виробленню власних прийомів і методів пізнання, вчить раціонально організовувати та контролювати робочий час.

Самостійна робота з вивчення «Безпека життєдіяльності» включає такі форми, як слухання і конспектування лекцій, опрацювання навчальної та наукової літератури, написання рефератів, підготовка практичних занять, заліків.

Результативність самостійної роботи визначається плануванням і організацією, високою культурою розумової праці, навчально-методичним керівництвом з боку викладача.

При вивченні дисципліни необхідно ознайомитися з основними розділами, темами, питаннями та рекомендованою літературою. Програма дисципліни є джерелом самоконтролю, особливо при підготовці до заліків.

На кафедрі використовуються різноманітні форми навчальних занять: лекції, практичні заняття.

Згідно з навчальним планом за напрямом підготовки *бакалаврів 6.020107 «Туризм»* на самостійну роботу відведено 18 годин.

До обсягу матеріалу, що підлягає самостійному вивченню студентами, входять: нормативна та правова документація, навчальна та науково-технічна література з Безпеки життєдіяльності, інструктивні матеріали, конспект лекцій.

ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№	Вид самостійної роботи	Тривалість у годинах
1.	Вивчення лекційного матеріалу	6
2.	Підготовка до виконання контрольного тесту за матеріалом змістового модуля №1,2, та захист практичних робіт.	8
3.	Підготовка до підсумкового контролю	4
	Всього	18

1. Самостійна робота студентів

1.1. Мета самостійної роботи

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Безпека життєдіяльності”:

- закріплення викладених на лекційних заняттях, основних теоретичних положень курсу;
- спонукання і активізація творчих здібностей студента, розвиток навичок роботи з технічною літературою і ресурсами мережі INTERNET;
- поглиблене ознайомлення з правовою та нормативною літературою з питань безпеки життєдіяльності;
- якісна підготовка до складання заліку.

Завдання до виконання самостійної роботи студентів:

- відпрацювання і набуття практичних навичок з аналізу проблемних питань безпеки життєдіяльності.

1.2. Зміст самостійної роботи

Однією з важливих вимог підготовки фахівців є відпрацювання студентами навичок і самостійне набуття знань і умінь, необхідних для вирішення питань, щодо вимог безпеки життєдіяльності. Робоча програма курсу передбачає не тільки вивчення студентами визначеної науково-технічної, правової і нормативної інформації, а й організацію самостійно-пізнавальної діяльності шляхом роботи з технічною літературою і нормативною документацією з питань безпеки життєдіяльності.

Запланована послідовність вивчення дисципліни відповідає темам і змісту робочої програми. Вивчення нової теми починається після повного пророблення і засвоєння попереднього матеріалу. Студенти здійснюють самоконтроль знань за кожною із тем шляхом відповідей на основні запитання робочої програми.

При підготовці до наступного лекційного заняття (згідно з робочою програмою) за рахунок бюджету часу, який відведено навчальним планом на самостійне вивчення курсу, студент працює з рекомендованою літературою і нормативними документами з метою поглиблення, розширення і закріплення лекційного матеріалу.

1.3. Вивчення лекційного матеріалу та оформлення рефератів

Протягом семестру студент повинен вивчити матеріал лекцій та додаткову літературу згідно з наведеним нижче переліком. Розрахунок часу здійснено на основі того, що на вивчення лекційного матеріалу відведено по 2 год.

Структурно до дисципліни “Безпеки життєдіяльності” входять такі складові частини:

1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності
2. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище»

Однією з форм самостійної роботи є підготовка до семінарів і практичних занять, завдання яких полягає в тому, щоб закріпити і поглибити знання, навчити творчо працювати з літературою, виробити вміння аналізувати процеси і події, розвивати здатність до самостійних висновків, висловлювати і відстоювати свої погляди, навчити готувати реферати, повідомлення з окремих питань, виступати з ними на заняттях.

Студенти в процесі роботи повинні перевіряти свої знання, з'ясувати, чи вірно вони розуміють матеріал, який вивчають.

Значні можливості для самостійного усвідомлення теми, аналізу проблемних ситуацій, формування особистого ставлення до обговорюваного питання дають семінари.

Практичні заняття сприяють рішенню пізнавальних завдань, розглядають результати виконання практичних вправ, пов'язаних зі змістом дисципліни.

Готуватись до практичних занять бажано у наступному порядку

1. Ознайомитися з темою, планом заняття, рекомендованою літературою, прочитати конспект лекції і усвідомити матеріал даної теми.

2. Вивчити навчальний матеріал, підібрати додаткову літературу, газетний матеріал.

3. Скласти план виступу або тези з кожного питання заняття, що дуже важливо для систематизації і засвоєння знань, чіткого та послідовного виступу. Рекомендується вести словник специфічних термінів.

4. Систематично здійснювати самоконтроль повноти засвоєння матеріалу, даючи відповіді на запитання, які наведені в підручниках в кінці кожного розділу, в методичних посібниках та рекомендаціях, а також виконуючи практичні вправи рекомендовані до засвоєння при вивченні певних тем. Самоконтроль здійснюється і в бесідах з певних питань з іншими студентами. Якщо виявляються прогалини в знаннях, уміннях, слід ще раз звернутися до навчальної літератури, незрозумілі питання з'ясувати з викладачем.

5. Продумати метод викладу. Він може бути індуктивним, коли на основі повідомлених фактів формулюються висновки та робиться узагальнення, або дедуктивний, коли спочатку робиться узагальнення, а потім воно підтверджується фактами, аргументами.

Виступ на занятті повинен бути розгорнутий, переконливий і аргументований, повинен розкривати суть питання, його значимість, супроводжуватись висновками, порівняннями, узагальненнями.

Студенти повинні бути готові доповнити виступи товаришів, прорецензувати їх, висловити свою точку зору і обґрунтувати її. У ході заняття необхідно робити короткі записи щодо уточнення, доповненню запитань.

Семінар чи практичне заняття передбачають участь кожного студента в його підготовці та проведенні з оцінкою за всіма темами, що вивчаються.

Одним із шляхів підвищення ефективності самостійної роботи є підготовка рефератів, обговорення їх.

Теми для самостійного вивчення окремих питань дисципліни:

Протягом семестру студент повинен у вільний від занять час щоденно вивчати матеріал наданих викладачем лекцій, опрацювати рекомендовану основну і додаткову навчальну літературу з дисципліни, новітні періодичні й Інтернет - видання згідно з такою тематикою:

№ п/п	Найменування теми для самостійного опрацювання студентами	Тривалість самостійної роботи студента, год.
1	Вступ. Етапи формування БЖД як науки	1,0
2	Безпека життєдіяльності як категорія	1,0
3	Системний аналіз у безпеці життєдіяльності	1,0
4	Ризик як оцінка небезпеки	1,0
5	Людина як біологічний та соціальний суб'єкт	1,0
6	Середовище життєдіяльності	1,0
7	Фізіологічні особливості організму людини	1,0
8	Психологічні особливості людини	1,0
9	Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини	1,0
10	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	1,0
11	Природні небезпеки	1,0
12	Небезпеки техногенного характеру	1,0
13	Соціально-політичні небезпеки	1,0
14	Комбіновані небезпеки	1,0
15	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	1,0
16	Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків	1,0
17	Правові основи безпеки життєдіяльності. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності	2
18	Усього самостійної роботи студента (год):	18

2. Контрольні заходи з дисципліни

Обов'язковим елементом процесу пізнання і навчання є контроль знань. Тому викладач використовує перевірку знань, умінь та навичок студентів для внесення коректив у навчальний процес.

Розроблена робоча програма передбачає поточний і підсумковий контроль знань за графіком, який затверджують кафедра та декан.

2.1. Поточний контроль знань

Викладач використовує результати поточного контролю не тільки для оцінки рівня знань студентів, а й для коректив навчального процесу. Крім того, може бути з'ясована необхідність в проведенні додаткових консультацій щодо незрозумілих для студентів окремих питань, в проведенні додаткових занять тощо.

Поточний контроль виконання студентами робочої програми здійснюється задачею змістових модулів відповідно до розроблених тестів за тематикою лекцій, та захист практичних робіт.

2.2. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль визначає систему і структуру знань студента в цілому і є заключним з дисципліни.

Після закінчення занять 3-го семестру студенти складають залік з отриманих знань. Результати складання заліку фіксують у заліковій відомості та надають до деканату.

До складання заліку допускають студентів, які успішно засвоїли лекційний матеріал та пророблені питання, що винесені на самостійну підготовку.

З метою більш посиленого вивчення курсу під час самостійної роботи студент повинен постійно звертатись до друкованих літературних джерел, де наведена тематика висвітлюється повніше й детальніше. Для реалізації цього завдання нижче наводиться перелік основної і додаткової літератури, наявної в бібліотеці ХНАМГ, якою можна скористатись.

Самостійна робота студентів передбачає вивчення програмного матеріалу з використанням основної та додаткової рекомендованої літератури.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Нормативна та правова документація:

Конституція України, 28 червня 1996 р. - К., 1996.

Закон України "Про охорону праці";

Закон України "Про охорону здоров'я";

Закон України Про цивільну оборону від 3 лютого 1993 р. - К., 1993.;

Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційний захист";

Закон України, "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення";

Навчальна та науково-технічна література

- Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації /За ред. Є. П. Желібо. – Київ: "Каравела", 2005. - 344 с.
- Серіков Я.О. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. –Харків. – ХНАМГ, 2005. -304с.
- Бедрій ЯЛ., Боярська В.М., Голубев А.К. та ін. Безпека життєдіяльності: Посіб. для студ. техн. вузів. - Л., 1997. — 275 с
- Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А. Арустамова. - 2-е изд. перераб. и доп. - М.: Изд. Дом "Дашков и К", 2000. - 678 с.
- Домарецький В.А., Златев Т.П. Екологія харчових продуктів. - К.: Урожай, 1993. -192с.
- Заплатинський В. М. Основи кримінологічної безпеки сучасного бізнесу: Навч. посіб. для вузів. - К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2000. - 141 с.
- Заплатинський В. М. Безпека життєдіяльності: Опорний конспект лекцій. К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 1999. - 207 с.
- Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини. - Л.: Львівський банківський коледж, 1998. - 192 с.
- Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. - Суми: Вид-во "Університетська книга", 1999. - 301 с.
- Філіпчук Г.Г. Словник термінів з питань екології та безпеки життя і діяльності. За ред. Чижевського Б.Г., Жиляєва І.Б. – Чернівці «Зелена Україна», 2003. – 752 с.
- Швидка медична допомога: Навч. посіб. / Л.П. Чепкий,*О.Ф. Возіанов, О.Й. Грицюк та ін.; За ред. Б.Г. Ананасенка, Л.П. Чепкого. - К.: Вища шк., 1998.-311с.

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України, <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
5. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
6. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
7. Організація Об'єднаних Націй (ООН). Висвітлення діяльності та документи <http://www.un.org/russian/> (російськомовна частина сайту).
8. Об'єднані Нації в Україні <http://portal.un.kiev.ua/ua/>.
9. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
10. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
11. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news/>.
12. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
13. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
14. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
15. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erring.ukrtel.net/index.htm>.

Інструктивні матеріали:

ДСН 3.3.6.042. – 99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.

ГОСТ 12.3.002-75* (СТ СЭВ 1728-89) Система стандартів безпеки праці. Процессы производственные. Общие требования безопасности

Конспект лекцій

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	3
1. Самостійна робота студентів.....	4
1.1. Мета самостійної роботи.....	4
1.2. Зміст самостійної роботи.....	4
1.3. Вивчення лекційного матеріалу та оформлення рефератів	4
2. Контрольні заходи з дисципліни	6
2.1. Поточний контроль знань	6
2.2. Підсумковий контроль.....	7
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	8

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»)*

Укладач **НІКІТЧЕНКО** Ольга Юріївна

Відповідальний за випуск *М. В. Хворост*

Редактор *О. В. Тарасюк*

Комп'ютерне верстання *Є. Г. Панова*

План 2011, поз. 223М

Підп. до друку 28.03.2011

Формат 60×84/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 0,6

Зам. №

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.